

Інші органи державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища

Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, як зазначалося, здійснюється й іншими центральними органами виконавчої влади, завданням яких є забезпечення реалізації державної політики в окремих галузях економіки чи сферах управління. Повноваження таких центральних органів виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища можуть мати галузевий характер, тобто поширюватися на певну сферу економіки (промисловість, енергетику, сільське господарство, транспорт тощо), або функціональний характер, тобто спрямовані на здійснення певної державної функції (статистичного обліку, розробки стандартів, управління фінансами, організації науки тощо) з правом у межах своєї спрямованості координувати діяльність інших органів державного управління.

Галузевий характер, зокрема, мають повноваження Міністерства палива й енергетики України, Міністерства аграрної політики України, Міністерства промислової політики України, Міністерства транспорту України, Державного комітету України з будівництва й архітектури, Державного комітету України з енергозбереження, Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства. У положеннях про ці органи визначається їх статус як головних (провідних) органів у системі центральних органів виконавчої влади з певних питань і в контексті з основними завданнями повноваження зазначених органів у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Так, у Положенні про Міністерство палива й енергетики України, що затверджено Указом Президента України від 14 квітня 2000 р., встановлено, що це Міністерство (Мінпаливенерго України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України. Мінпаливенерго України є головним (провідним) органом у системі центральних органів виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної політики в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому та нафтогазовому комплексах (далі - паливно-енергетичний комплекс).

Основними завданнями Мінпаливенерго України є: державне управління паливно-енергетичним комплексом; забезпечення реалізації державної політики в паливно-енергетичному комплексі; забезпечення енергетичної безпеки держави; розроблення пропозицій щодо вдосконалення економічних важелів стимулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу; участь у формуванні, регулюванні та вдосконаленні ринку паливно-енергетичних ресурсів. При реалізації цих завдань Міністерство має забезпечувати у межах своєї компетенції реалізацію проведення державної політики у сфері ядерної, радіаційної та пожежної безпеки й охорони довкілля, здійснювати методичне керівництво й організовувати контроль з цих питань за діяльністю підприємств паливно-енергетичного комплексу; координувати виконання робіт з перетворення об'єкта "Укриття" в екологічно безпечну систему; організовувати функціонування державної системи обліку радіоактивних відходів, сховищ таких відходів і безпечне поводження з ними на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, до передачі радіоактивних відходів на захоронення; здійснювати організаційно-методичне забезпечення та координацію робіт,

пов'язаних із розробленням і виконанням комплексної програми створення ядерно-паливного циклу, а також програм поводження з відпрацьованим ядерним паливом, тимчасового та довгострокового зберігання радіоактивних відходів, зняття з експлуатації реакторних установок та інших об'єктів ядерно-промислового комплексу тощо.

У Положенні про Міністерство промислової політики України, що затверджено Указом Президента України від 21 вересня 2001 р., наголос зроблено на тому, що це Міністерство забезпечує відповідно до законодавства проведення у промисловому секторі економіки України єдиної науково-технічної, інвестиційної та природоохоронної політики; організовує виконання робіт з комплексної утилізації непридатних боєприпасів, утилізації рідинних компонентів і твердого ракетного палива й інших токсичних речовин на підприємствах і в організаціях, що належать до сфери управління Міністерства.

Ретельно визначені повноваження в галузі охорони навколишнього природного середовища Міністерства транспорту України в Положенні про нього, що затверджено Указом Президента України від 11 травня 2000 р. Це Міністерство, зокрема, має вживати заходів до зменшення шкідливого впливу функціонування транспорту на довкілля та забезпечує екологічну безпеку на транспорті; здійснювати в межах своїх повноважень правове регулювання екологічної безпеки на транспорті за погодженням з Міністерством екології та природних ресурсів України й контроль за станом профілактики та попередженням правопорушень, додержанням законодавства України (включаючи екологічне законодавство), підприємствами галузі та виконанням міжнародних договорів (у тому числі з питань охорони довкілля, забезпечення екологічної безпеки); організовувати в межах своїх повноважень роботу підприємств галузі під час ліквідації наслідків стихійного лиха й інших надзвичайних ситуацій.

З урахуванням особливостей таких сфер як будівництво, промисловість будівельних матеріалів, архітектура та містобудування; управління якими покладається на Державний комітет України з будівництва й архітектури (Держбуд України), визначені повноваження цього Комітету в галузі охорони довкілля в Положенні про нього, що затверджено Указом Президента України від 20 серпня 2002 року. Держбуд України, зокрема, має аналізувати стан планування територій, вживати заходів для формування повноцінного життєвого середовища, підвищення архітектурно-планувального й інженерно-технічного рівня забудови та благоустрою населених пунктів; забезпечувати створення нормативно-методичної бази для проектування, будівництва й експлуатації об'єктів у складних інженерно-геологічних умовах, а також розроблення нових і вдосконалення існуючих методів та засобів інженерного захисту територій, будівель і споруд від небезпечних техногенних і природних процесів; брати участь у розробленні нормативно-правових актів з питань сейсмічного районування, впорядкування промислової забудови й інженерної інфраструктури територій і населених пунктів, а також захисту навколишнього природного середовища під час будівництва; здійснювати в межах своєї компетенції науково-технічне й експертно-нормативне супроводження будівельних робіт на об'єкті "Укриття" Чорнобильської АЕС; брати, у межах своєї компетенції, участь у розробленні та здійсненні інженерно-технічних заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру й реагування на них; організовувати проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт з питань будівництва, промисловості будівельних матеріалів, архітектури та містобудування, збереження традиційного характеру

середовища й історичних ареалів населених місць, пам'яток архітектури та містобудування тощо.

Відповідним чином визначені повноваження й центральних органів виконавчої влади (Мінфіну України, Міністерства освіти і науки України, Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики, Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України, Державного комітету статистики України та ін.), що утворені для реалізації певної функції управління, забезпечують у сферах своєї компетенції координацію інших органів виконавчої влади, у тому числі з питань охорони навколишнього природного середовища.